

Hotti

23.6.2008

Kunnallinen terveydenhuollon täydennyskoulutus vuonna 2007

Lainsäädännön muutokset voimassa vuodesta 2004

Terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskeva kansanterveyslain 41 §:n ja erikoissairaanhoidolain 10 §:n muutokset (992–993/2003) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1194/2003) ovat olleet voimassa vuoden 2004 alusta lähtien. Säännösten mukaan työnantajan tulee huolehtia siitä, että terveydenhuollon henkilöstö osallistuu peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen riittävästi heille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Vastaava lainsäädäntö sosiaalitoimen osalta tuli voimaan 1.8.2005.

Täydennyskoulutuksella tarkoitetaan täydennyskoulutusasetuksen 1 §:n mukaan kaikkea sellaista suunnitelmallista koulutusta, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja lisätä henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista sekä tukea terveydenhuollon toimintaa. Työhön perehdytystä ja työnohjausta eikä esimerkiksi lääkärien meetingeja tai osastokokouksia tms. ei lasketa mukaan täydennyskoulutukseen.

Täydennyskoulutusta koskevan lainsäädännön keskeinen sisältö, määritelmät ja ohjeet valtakunnallisesti seurattavista ja tilastoitavista tiedoista käyvät ilmi Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeestä 11/2004.

Täydennyskoulutustietoja seurataan vuosittain

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa edellytetään, että terveydenhuollon toimintayksiköt seuraavat täydennyskoulutuksen toteutumista, täydennyskoulutukseen osallistumista ja siitä aiheutuvia kustannuksia osana terveydenhuollon toimintayksiköiden seurantajärjestelmiä, esimerkiksi henkilöstökoulutusrekisterin ja henkilöstöraportin avulla.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tehtävänä on kerätä toimintayksiköiden seurantatietojen pohjalta vuosittain terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskevat määrälliset ja kustannustiedot sekä raportoida kehityksestä. Tiedot on tähän mennessä kerätty kalenterivuosilta 2004 - 2007. Sosiaalitoimen osalta täydennyskoulutustiedot on selvitetty kalenterivuosilta 2006 ja 2007 ja niistä on tehty omat erilliset yhteenvedot.

Tämä muistio koskee terveydenhuollon kalenterivuoden 2007 täydennyskoulutustietoja. Kunnallinen työmarkkinalaitos keräsi vuoden 2007 terveydenhuollon täydennyskoulutusta koskevat tiedot kuntiin ja kuntayhtymiin tammikuussa 2007 lähettämällään nettitiedustelulla. Yhteenvedo tiedustelun tuloksista sekä tiedustelulomake ovat muistion liitteissä 1 ja 2.

Seurattaviin tietoihin kuuluvat:

- täydennyskoulutukseen osallistuvien lukumäärä
- täydennyskoulutuspäivien määrät
- täydennyskoulutuksen kustannukset.

Hotti

23.6.2008

Kuntien ja kuntayhtymien valmiudet ilmoittaa täydennyskoulutustiedot olivat edellisvuosis-
ta parantuneet. Vuosien 2004 - 2007 tiedustelujen tulokset eivät ole tämän takia täysin
vertailukelpoisia keskenään. Erityisesti vuoden 2004 tietojen osalta kirjanpito- ja seuranta-
järjestelmät olivat vielä useissa kunnissa ja kuntayhtymissä varsin puutteelliset ja kesken-
eräiset. Edelleenkin seurantajärjestelmissä on parantamisen varaa. Ongelmia tuottaa eri-
tyisesti sisäisten koulutustilaisuuksien sekä kustannustietojen kerääminen ja raportointi.

Täydennyskoulutuksen piiriin kuuluva henkilöstö

Seurantavelvoite koskee perusterveydenhuoltoa mukaan lukien hammashoito sekä eri-
koissairaanhoidon. Se ei siis koske esimerkiksi eläinlääkäreitä tai vanhainkodeissa työ-
skentelevää terveydenhuoltohenkilöstöä. Niissä kunnissa ja kuntayhtymissä, joissa sosiaa-
litoimi ja terveydenhuolto on yhdistetty, oli vaikeuksia ilmoittaa täydennyskoulutustiedot
pelkästään terveydenhuollon osalta.

Tilastokeskuksen kunta-alan palkkatilaston mukaan lokakuussa 2006 terveydenhuollon
henkilöstöä työskenteli 278 kunnassa tai kuntayhtymässä yhteensä 132 000 henkilöä. Tie-
dusteluun vastanneista 181 kuntaa tai kuntayhtymää ilmoitti palveluksessaan olevan ter-
veydenhuollon henkilöstöä yhteensä 124 430 henkilöä. Vastausprosentiksi tuli siten 65 ja
tiedustelu kattaa 94 % koko kunta-alan terveydenhuollon henkilöstöstä.

Täydennyskoulutukseen osallistui kolme neljäsosaa henkilöstöstä

Selvityksen mukaan vuonna 2007 täydennyskoulutukseen osallistui 75 % terveydenhuollon
koko henkilöstöstä. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna eniten täydennyskoulutusta annettiin
lääkäreille, hammaslääkäreille ja muulle yliopistokoulutetulle sosiaali- ja terveydenhuolto-
henkilöstölle.

Täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärä on kasvanut vuoteen 2006 verrattuna.
Vuonna 2006 täydennyskoulutukseen osallistui 72 % terveydenhuollon henkilöstöstä.
Vuonna 2005 täydennyskoulutukseen ilmoitettiin osallistuvan 77 % ja vuonna 2004
65 % terveydenhuollon henkilöstöstä.

Tarkemmat tulokset kunta- ja kuntayhtymämuodoittain liitteessä 1.

Hotti

23.6.2008

Taulukko 1: Täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärä vuonna 2007

Ammattiryhmä	Koko henkilöstön lukumäärä	Täydennyskoulukseen osallistuneet: Lukumäärä	%-osuus
Lääkärit ja hammaslääkärit	13 534	12 292	90,8
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	51 750	43 285	83,6
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	27 130	18 658	68,8
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	4 490	3 809	84,8
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	27 529	15 066	54,7
Kaikki yhteensä	124 130	93 110	74,8

Täydennyskoulutusta keskimäärin 3,5 päivää/koulutukseen osallistunut

Täydennyskoulutukselle ei ole asetettu sen enempää vähimmäis- kuin enimmäismääriä. Koulutuksen tarve voi vaihdella vuosittain mm. työyhteisön toimintojen kehittämisvaiheesta ja henkilön ammatillisesta koulutuksesta ja tehtävästä riippuen huomattavastikin puoleen tai toiseen. Valtioneuvoston 11.4.2002 antamassa periaatepäätöksessä terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi on todettu, että keskimäärin 3-10 täydennyskoulutuspäivää vuodessa voidaan pitää yhtenä täydennyskoulutuksen lähtökohtana.

Täydennyskoulutuspäivät tuli ilmoittaa työpäivinä ja vajaat työpäivät tuli summata kokonaisiksi päiviksi. Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuspäiviä oli vuonna 2007 keskimäärin 3,5 yhtä koulutuksessa ollutta henkilöä kohden laskettuna. Tämä on keskimäärin 0,8 päivää vähemmän kuin vuonna 2006. Vuosina 2004 - 2006 keskimääräinen täydennyskoulutuspäivien määrä pysyi lähes samana (keskimäärin 4,2 - 4,3 päivää).

Ammattiryhmittäin tarkasteluna keskimääräinen täydennyskoulutuspäivien määrä laski vuonna 2007 eniten lääkäreillä ja hammaslääkäreillä (- 1,8 päivää) sekä yliopistokoulutulla muulla terveydenhuoltohenkilöstöllä (- 1,3 päivää). Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tai kouluasteen tutkinnon suorittaneilla täydennyskoulutuspäivien määrä pysyi keskimäärin samana.

Tarkemmat tulokset kunta- ja kuntayhtymämuodoittain liitteessä 1.

Hotti

23.6.2008

Taulukko 2: Täydennyskoulutuspäivien määrä keskimäärin koulutuksessa ollutta henkilöä kohden vuonna 2004 - 2007

Ammattiryhmä	Täydennyskoulutuspäiviä keskimäärin/koulutettu			
	v. 2004	v. 2005	v. 2006	v. 2007
Lääkärit ja hammaslääkärit	6,8	7,0	7,0	5,2
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	4,5	4,7	4,4	3,6
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	2,9	3,0	3,0	3,0
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	6,0	6,1	6,0	4,7
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	2,8	2,8	2,8	2,1
Kaikki keskimäärin	4,2	4,3	4,3	3,5

Täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset 37 miljoonaa euroa – koulutusajan palkat lisäksi 79 miljoonaa euroa

Kokonaiskustannuksiin tuli tiedustelussa laskea mukaan täydennyskoulutuksesta aiheutuneet välittömät kulut eli kurssimaksut, kouluttajien palkkiot, päivärahat, matka- ja majoituskulut sekä mahdollisten sijaisten palkat. Kustannuksiin ei laskettu täydennyskoulutukseen osallistuvan henkilöstön koulutusajan palkkoja. Tiedustelulomakkeella kustannustiedot pyydettiin ilmoittamaan kokonaiskustannuksina. Niitä ei siis tarvinnut eritellä ammattiryhmittäin.

Vaikkakin täydennyskoulutuksen kustannukset pystyttiin ilmoittamaan kattavammin vuodelta 2007 kuin edellisinä vuosina, tulee niihin suhtautua varauksella. Se mitä kustannuksiin oli laskettu mukaan, vaihteli edelleen suuresti. Suuressa osassa vastauksista sijaisten palkat puuttuivat ilmoitetuista kustannuksista kokonaan. Osassa kustannuksissa saattoi olla mukana vain kurssimaksut, osa ei pystynyt ilmoittamaan matkakuluja jne.

Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset olivat keskimäärin henkilöä kohden laskettuna 398 euroa vuonna 2007. Vuonna 2006 vastaava luku oli keskimäärin 375 euroa, vuonna 2005 keskimäärin 390 euroa, vuonna 2004 keskimäärin 348 euroa. Kustannukset on laskettu vain niiden kuntien ja kuntayhtymien osalta, jotka ovat ilmoittaneet sekä täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärän että siitä aiheutuneet kustannukset. Jos näin saadut keskimääräiset kustannukset henkilöä kohden kerrotaan kaikkien täydennyskoulutukseen osallistuneiden henkilöiden yhteismäärällä, saadaan täydennyskoulutuksen välittömiksi kokonaiskustannuksiksi noin 37 miljoonaa euroa vuonna 2007.

Edellä mainitut kustannukset eivät sisällä täydennyskoulutukseen osallistuneiden koulutusajan palkkoja. Täydennyskoulutuksesta aiheutuneita kokonaiskustannuksia laskettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon koulutukseen osallistumisen vuoksi menetetty työ-

Hotti

23.6.2008

panos. Koulutusajan palkat on tässä laskelmassa saatu kertomalla koulutuksessa olleiden arvioitu keskimääräinen päivämäärä keskimääräisillä täydennyskoulutuspäivillä ja kertomalla saatu tulos täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärällä. Näin laskien menetetyt työpäivät kustannuksiksi vuonna 2007 saadaan ilman välillisiä työvoimakustannuksia noin 61 miljoonaa euroa ja välilliset työvoimakustannukset mukaan lukien noin 79 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutus

Kuntien ja kuntayhtymien tuli ilmoittaa sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutukseen (vähintään 30 opintopistettä) osallistuneiden terveydenhuollon henkilöstön lukumäärä, koulutuspäivät sekä kustannukset.

Vuonna 2007 sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutukseen osallistui 932 henkilöä terveydenhuollossa. Täydennyskoulutusta heillä oli keskimäärin 5,4 päivää ja johtamiskoulutuksen kustannukset osallistujaa kohden olivat keskimäärin 1 054 euroa.

Vuonna 2006 johtamiskoulutukseen ilmoitettiin osallistuneen 1 600 henkilöä, täydennyskoulutuspäiviä oli keskimäärin 4,3 ja kustannukset osallistujaa kohden keskimäärin 1 125 euroa.

Liitteet

- 1 Tiedustelun tulokset
- 2 Tiedustelulomake